

M165 - DA2B2 - Dibuix artístic II, Bloc 2

Màteria de Batxillerat de modalitat Arts - IOC

(Curs: 2017-18 /1er semestre)

Versió: 0.0.3

Criteris d'avaluació i correcció de dibuix

Aquest document conté els criteris d'avaluació i correcció generals per a qualsevol dels dibuixos que presenteu al llarg de la matèria de Dibuix artístic 2. Els criteris han estat seleccionats amb la finalitat que siguin, per una banda, transversals (no exclusius d'una determinada activitat) i, d'altra banda, un conjunt d'indicadors que us han de permetre una valoració crítica del vostre aprenentatge.

Criteri d'avaluació 1. Publicació i presentació

- Tots els dibuixos s'han de publicar obligatòriament dins del calendari de l'activitat. Qualsevol treball presentat fora de termini sense prèvia justificació no s'avaluarà.
- Es penalitzarà qualsevol dibuix inacabat.
- Les mides del paper de dibuix han de correspondre amb les que demani l'enunciat de l'activitat.

- Cal que publiqueu una fotografia del dibuix amb una sèrie de condicions que permetin una lectura i publicació correcta del vostre treball:
 - L'orientació de la imatge ha de correspondre amb l'orientació del dibuix. Eviteu, per tant, la imatge següent del corrector o correctora dels vostres treballs.
 - A la fotografia cal que aparegui la totalitat del dibuix mostrant sempre els límits del paper.
 - Cal que aparegui sobre el paper del dibuix un regle per permetre identificar les mides del paper del dibuix.
 - Cal que sobre el paper es mostri els estris de dibuix utilitzats.
 - La imatge fotogràfica ha d'estar correctament enfocada i, per tant, que permeti veure amb nitidesa la qualitat gràfica del dibuix (traç, aplicació del material, tipus de paper...).
 - La imatge no ha de presentar cap distorsió gràfica. Cal que la càmera estigui orientada en paral·lel amb el dibuix.
 - La imatge fotogràfica ha de mostrar un color de conjunt el més pròxim a la llum natural. Cal evitar tonalitats groguenques pròpies d'haver realitzat la fotografia amb llum artificial.
 - Es valorarà el postprocessament digital de la imatge amb la finalitat de millorar la presentació de la imatge.

- Les mides de la imatge en píxels han de ser un 15% més grans que les dimensions del paper. Per exemple, si el format del paper és de 50x70 cm, les mides de la imatge en píxels seran de 750x1050 píxels.
- Si heu de publicar el treball en una entrada de fòrum, el format de la imatge pot ser PNG o JPEG.
- El nom de la imatge ha de seguir sempre la nomenclatura següent: **nom_cognoms_codi_activitat.png**.

Criteri d'avaluació 2. Material de dibuix

La qualitat dels estris de dibuix són un element clau per a una correcta execució gràfica del dibuix. Per aquest motiu es valorarà que aquests estiguin en condicions òptimes i, per tant, no mostrin un aspecte deteriorat (un exemple seria un llapis de dimensions petites per un ús excessiu o una goma d'esborrar que embruta més que esborra).

Es valorarà la recerca personal i experimentació en l'ús d'estris de dibuix diferents del llapis comú o d'oficina.

Es valorarà la recerca personal i experimentació en dibuixar sobre diferents tipologies de paper (color, textura, gramatge) diferents del foli o paper d'oficina.

Criteri d'avaluació 3. Recerca i documentació

Una recerca prèvia sobre el tema de l'activitat us permetrà evitar caure en estereotips gràfics, enriquir l'experiència visual i, finalment, conèixer altres estratègies de dibuix (composició, forma, tècnica, il·luminació...).

Es valorarà positivament la recerca prèvia abans de començar l'execució del dibuix definitiu a través d'obra gràfica/visual/sonora d'altres creadors així com textos que permetin comprendre un procés més llarg d'elaboració del dibuix que la simple execució del dibuix definitiu.

Criteri d'avaluació 4. Esbossos

Els esbossos o esborranys permeten explorar diferents opcions gràfiques abans de començar a realitzar el treball definitiu:

- Enquadraments (quins elements hauran de formar part de l'escena).
- Anàlisi gràfica de la forma d'un o de diferents elements que apareixen a l'escena (estudi o detall d'una de les seves parts, d'estructura, proporcions, punt de vista...).
- Diferents punts de vista de la mateixa escena.
- Diferent il·luminació (natural, artificial, posició de la llum, estudi de les ombres).
- Diferent sistema de construcció espacial (un, dos o tres punts de fuga, isomètric, juxtaposició de formes...).
- Explorar diferents de traç del contorn de les formes utilitzant diferents materials de dibuix.

Els esbossos no han de limitar-se exclusivament a un únic format de paper.

Finalment els esbossos no són un duplicat en "miniatura" o una esquematització del dibuix definitiu en un full DINA4.

Criteri d'avaluació 5. Realitat i estereotip

Dibuixeu el que veieu o dibuixem el que sabeu? Aquest criteri és un dels més complexes i tanmateix crític per valorar el vostre grau de maduresa visual. En termes generals, un estereotip a l'àmbit del dibuix correspon a una representació automatitzada i simplificada d'una sèrie de formes que han estat interioritzades des de l'etapa infantil i que, malauradament, mostren vigència pel fet d'estar presents i sense cap revisió crítica prèvia en molts treballs de l'etapa adulta.

També està considerat com a imatges estereotipades el dibuix-còpia d'una fotografia on es fa palès un traç inexpressiu del contorn de les formes.

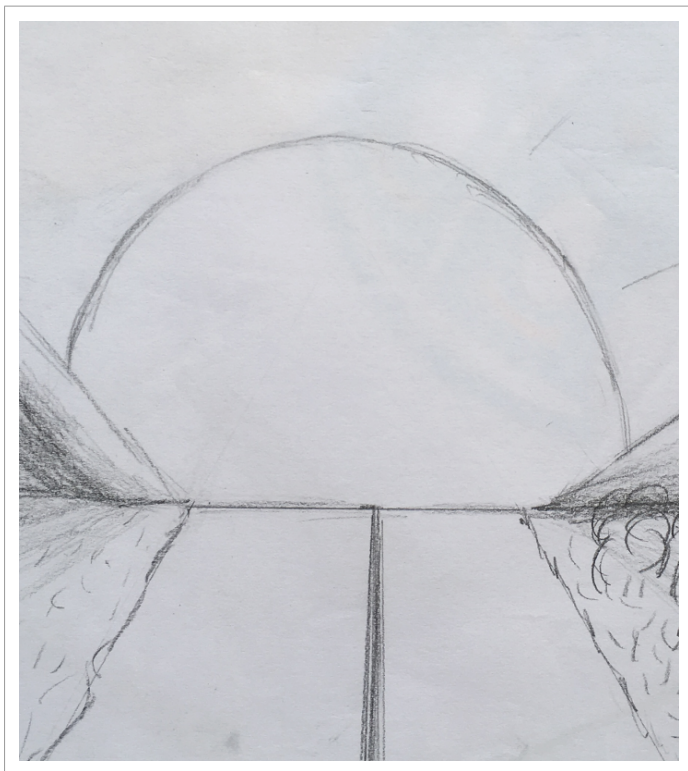
Amb la finalitat d'evitar els estereotips és important el coneixement del qual es vol

representar. Per aquest motiu, la representació estereotipada d'aquests elements en qualsevol dels dibuixos que presenteu serà fortament penalitzat:

- Cases, finestres, portes, taules.
- Arbres i flors
- Sol o lluna
- Núvols
- Muntanyes
- Carreteres i vies de tren
- Electrodomèstics
- Animals
- Persones (inclou les parts més problemàtiques com el cap, mans, peus, ulls, cabell...)
- Vehicles

Veieu a continuació exemples de dibuixos amb formes esterotipades:

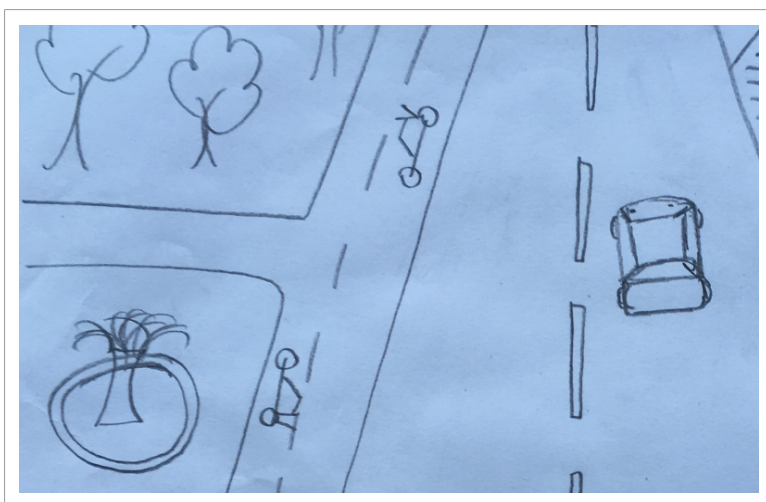

En aquest dos dibuixos és fàcil reconèixer l'estereotip de l'astre solar: la mida en relació amb el paisatge, la seva ubicació i, finalment, els "rajos" dibuixats amb línies. Cal constatar també, en el segon cas, el poc realisme del dibuix de la carretera en relació amb la perspectiva de l'escena.

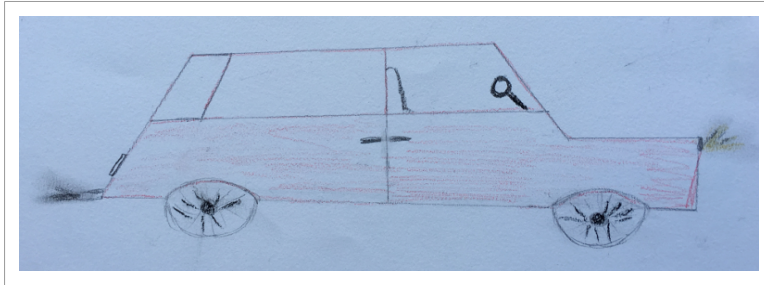

La representació de la natura es també un motiu que fàcilment cau en l'estereotip visual. En aquest fragment del dibuix podeu veure la representació dels arbres o, si hi ha una construcció o edificació, es redueix a la simple casa amb expressió humana (la porta com a boca, les dues finestres com a ulls).

Aquest és un cas extrem d'estereotip gràfic: la representació dels arbres, de les bicicletes o del cotxe, la font són exemples evidents d'aquesta "simplificació" visual on també es barreja el problema de construcció espacial així com la falta de volum dels objectes. En

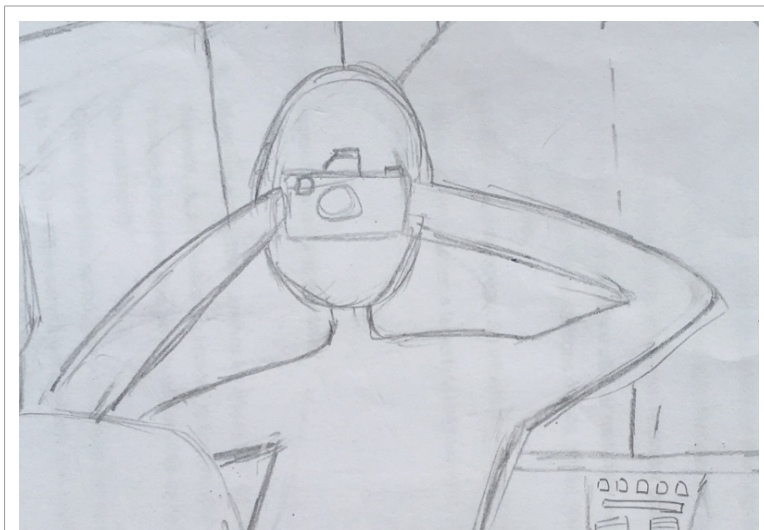
aquesta línia també és possible trobar el clàssic estereotip del cotxe de perfil:

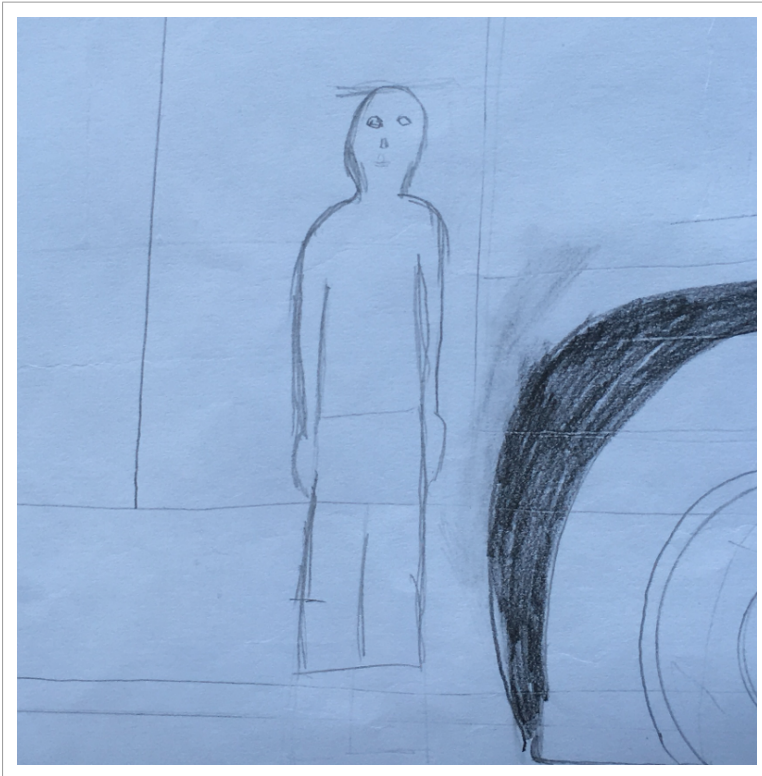
El dibuix de la figura humana provoca que, davant de la dificultat, optem pel seu estereotip:

Criteri d'avaluació 6. Construcció espacial

La representació coherent de l'espai sensible sobre el pla de paper és un altre dels aspectes crítics de l'avaluació del dibuix. Una bona part de l'aprenentatge de la matèria està subjecte al coneixement i pràctica de diferents estratègies de dibuix amb la finalitat de representar la percepció de la profunditat, com l'adopció de sistemes geomètrics de projecció (perspectiva d'un i dos punts de fuga) o altres mètodes més intuïtius (juxtaposició de les formes, perspectiva atmosfèrica...). Aquestes ajudes gràfiques de la construcció espacial no estan exemptes de problemes que, malauradament, acostumen a ser força freqüents en una gran majoria de treballs publicats i acaben per aconseguir l'efecte contrari: una construcció espacial irreal, inexpressiva i incoherent..

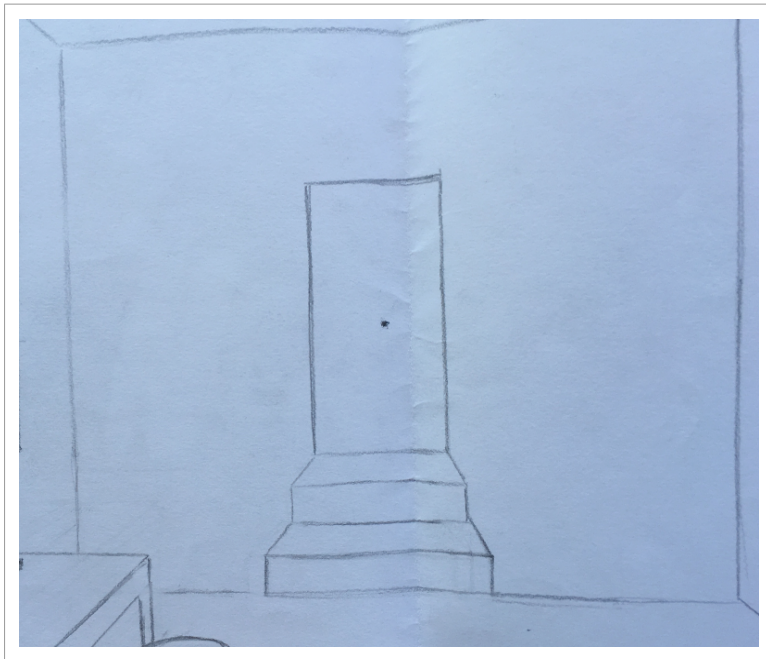
Veieu a continuació quins són aquests errors que penalitzen:

- S'utilitza un sistema de projecció en perspectiva però les línies paral·leles no

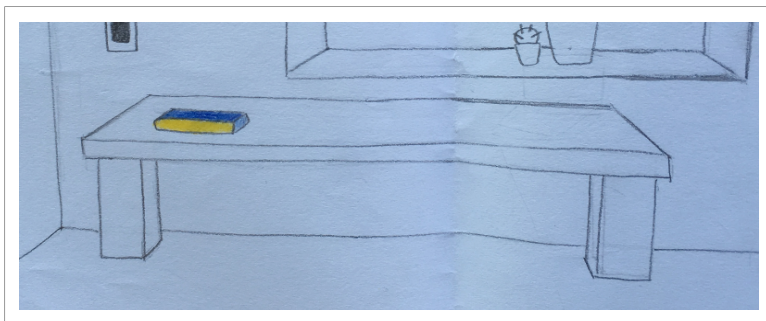
convergeixen correctament en els punts de fuga de l'horitzó.

- S'utilitza un sistema de projecció en perspectiva però les línies verticals apareixen inclinades.
- S'utilitza un sistema de projecció en perspectiva però les dimensions de l'espai representat (per exemple, una habitació) és irreal: els objectes en perspectiva apareixen distorsionats (un sofà, un llit, una taula que apareixen distorsionats).
- L'escena representada es mostra en perspectiva, però hi ha diferents objectes d'aquesta escena sense profunditat (armaris o portes sense volum).
- L'escena representada es mostra en perspectiva, però les dimensions dels objectes situats a l'espai no són coherents amb l'escena.
- Convivència de dos o més sistemes de construcció espacial.
- La il·luminació de l'escena no es correspon amb la representació espacial escollida. Una evidència d'aquest problema és la projecció de les ombres.
- Representació estereotipada de la profunditat (consultar criteri d'avaluació 5): és el cas dels espais oberts (on s'inclouen carreteres o vies de tren que moren a l'horitzó amb unes muntanyes, cel o l'astre solar que ocupen el fons) o, al contrari, representació d'un espai tancat (exemple de l'habitació) on no hi ha cap evidència de construcció coherent de la profunditat (similar al que podria ser una representació plana de totes les formes representades).

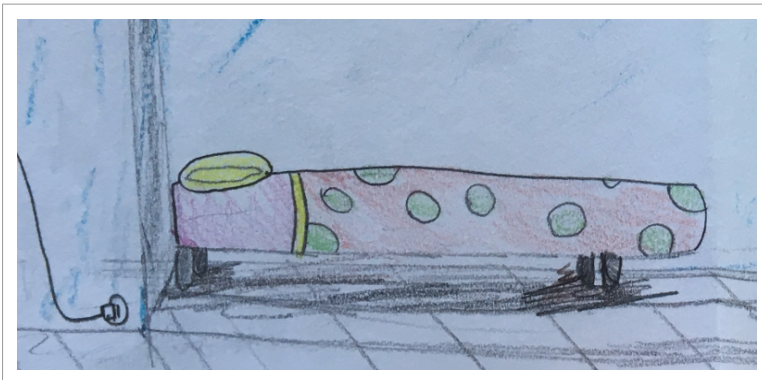
Veieu a continuació exemples de dibuixos amb problemes de construcció espacial:

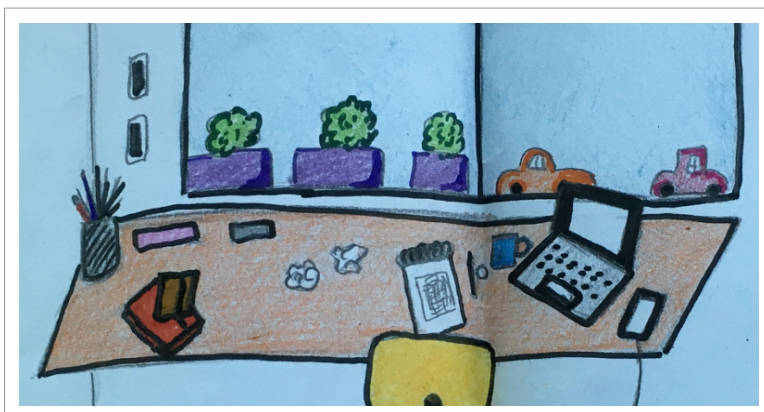
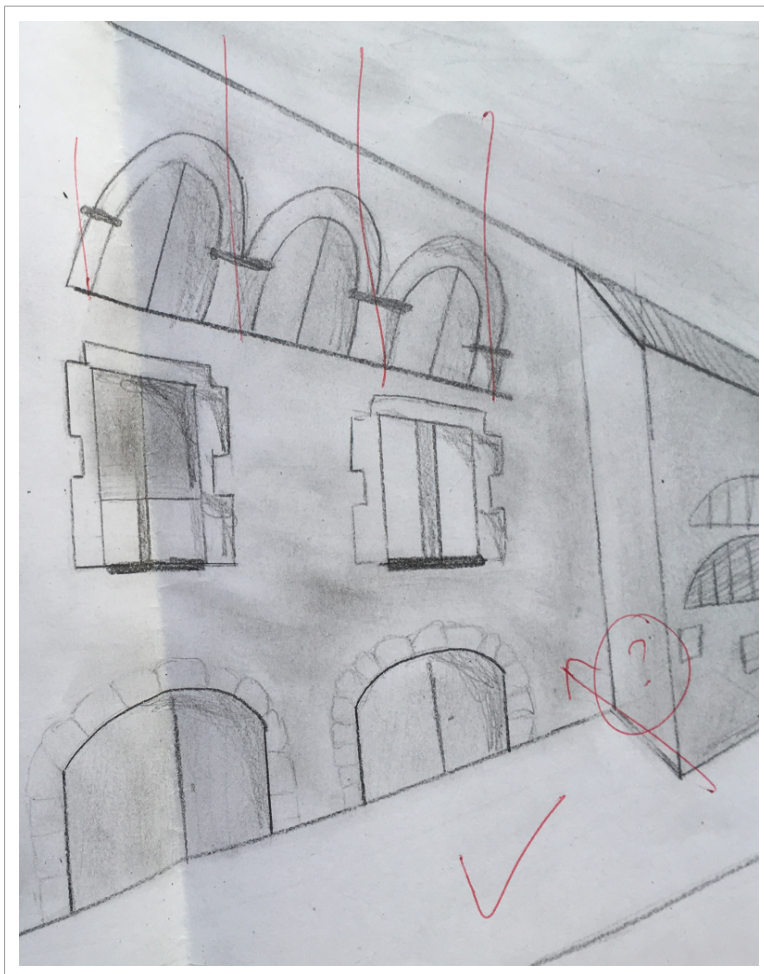
És evident que la construcció de l'escala que condueix a la porta es troba més enllà dels límits de la paret.

Aquest llit... té espai suficient perquè pugui dormir una persona?

Penseu que la definició d'un determinat sistema de construcció espacial del dibuix afecta per igual a tots els elements representats. En cas contrari es fa palès la incoherència gràfica:

Criteri d'avaluació 7. Composició

La composició es refereix, en termes generals, a l'organització i ubicació de les diferents formes dins de l'espai físic del paper. Veieu a continuació quin són els problemes habituals relacionats amb aquest criteri:

- El dibuix és massa petit en relació a les dimensions del paper i, per tant, és visible un espai sense treballar sense justificació.
- El dibuix excedeix a les dimensions del paper i, per tant, una part de les formes que protagonitzen el motiu del dibuix apareixen tallats.
- El dibuix mostra que unes formes s'han representat intencionadament més petites perquè aquestes encaixin dins dels límits del paper del dibuix. Això implica que s'ha començat el dibuix sense cap visió general de conjunt del dibuix.
- Els elements o formes de l'escena dibuixada apareixen dispersos i sense cap estructura o organització visual que determini la seva posició.
- Composició simple o estereotipada. Un exemple seria un dibuix de paisatge on la composició de l'escena es basa en la divisió horitzontal

Criteri d'avaluació 8. Il·luminació i ombres

La il·luminació i, per extensió, la representació de les ombres té, generalment, relació amb diferents finalitats:

- Construcció espacial de la representació.
- Volum de les formes representades.
- Expressivitat de l'escena.

Els problemes derivats d'una aplicació incorrecta de la il·luminació del dibuix són:

- Dibuix irregular o no homogeni de les ombres. La causa general d'aquest problema acostuma a ser per diferents motius:
 - Les condicions de l'estri de dibuix.
 - L'ús inadequat de l'estri de dibuix.
 - El tipus de paper.

- Baix nivell de grisos de les ombres dibuixades.
- Les ombres no concorden amb el sistema de representació espacial.
- Les ombres no concorden amb la posició del focus de llum.
- Ombres més "dures" que altres sota una mateixa condició d'il·luminació.
- S'han dibuixat les ombres projectades però no les pròpies.

Criteri d'avaluació 9. Qualitat del traç

Considereu la qualitat del traç de dibuix com la seguretat en definir el contorn de les formes representades. En canvi, els següents aspectes demostrin el contrari:

- Traç irregular i poc segur en definir la forma: és visible en mostrar el contorn de la forma força línies sense cap d'elles sigui concloent.
- Traç dur, neutre, sense expressivitat, com si s'hagués emprat l'estri de dibuix de manera perpendicular al paper.
- Traç gairebé invisible, fluix, no ferm.
- Traçats inacabats que no tanquen la forma.

Exemples de traços indefinits els podeu detectar en exemples anteriors.

Criteri d'avaluació 10. Expressivitat i creativitat

Aquest és un dels criteris que formen part de l'avaluació de la subjectivitat. Dins del marc dels estudis de la matèria de dibuix es considera l'expressivitat com la manifestació de la individualitat. En canvi, la creativitat remet a la part de trobar solucions gràfiques que evitin repeticions o còpies d'obres visuals de temàtica similar. La creativitat esdevé com a assoliment de la majoria de criteris d'avaluació d'aquest document.

Considereu els següents arguments que permeten valorar l'expressivitat i creativitat d'un dibuix.

Sobre l'expressivitat:

- Exploració lliure i sense por a equivocar-se de diferents materials o estris de dibuix.
- Exploració lliure de tècniques gràfiques que permetin la incorporació visual de l'atzar.

Sobre la creativitat:

- Treball previ de recerca i reflexió sobre el tema del dibuix (Criteri d'avaluació 3).
- Explorar diferents possibilitats gràfiques abans d'emprendre l'execució del treball definitiu (Criteri d'avaluació 4).
- Coneixement del tema representat per evitar caure en l'estereotip (Criteri d'avaluació 5).
- Complexitat de la composició del dibuix definitiu (Criteri d'avaluació 7).
- Coherència espacial de la realitat representada (Criteri d'avaluació 6).
- Seguretat en la representació de les formes que participen en l'escena representada.
- Expressivitat personal del conjunt de l'obra.⁹

Taula de referència per a la correcció dels treballs d'acord amb els criteris d'avaluació

La següent taula presenta un càlcul segons l'escala de 0 a 20, on 0 és la nota més baixa i 20 la nota més alta possible. La puntuació representa si el criteri pot o no penalitzar (si apareix el valor negatiu), si és motiu de desqualificació o, finalment, de valoració positiva.

Criteri d'avaluació	Puntuació
Publicació, presentació	Sense qualificació/-3/+0
Material de dibuix	-3/+0
Recerca i documentació	-0/+3
Esbossos	-0/+2
Realitat i estereotip	-3/+3
Construcció espacial	-3/+3
Composició	-2/+2
Il·luminació i ombres	-2/+2
Qualitat del traç	-2/+2
Expressivitat i creativitat	0/+3